

Polgárnak lenni jó!

AZ EMBERI ÉS POLGÁRI JOGOK NYILATKOZATA

A modul szerzője: Magasi András

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

A 11. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
I. Ráhangolás, a feldolgozás előkészítése					
I/a A megszületés körülményei					
A	A diákok tanári irányítás mellett közösen felidéz- zik a francia forradalom eseményeit a Nyilatkozat megszületésének időpontjáig. 6 perc	A meglévő ismeretek felidézése Beszédkészség	Frontális munka – irányított beszélge- tés		
B	A tanár rejtvénymeghatározásokat mond a diá- koknak, akik megoldásaikat soronként egymás alatt elhelyezve, leírják a füzetükbe. Ezután (ke- vert sorrendben) minden megfejtés esetében megmondja, hogy a leírt szó hányadik betűjét ka- rikázzák be a diákok. Ha ezeket a betűket össze- olvassák, egy olyan fogalmat kapnak, amely szé- les körben használatos volt a francia forradalom korában. A megoldást valaki ismerteti, majd megbeszéljük a kapott szó jelentését! 6 perc	A meglévő ismeretek felidézése Hallás utáni szövegér- tés Kombinatív képesség Szövegalkotás	Egyéni munka – rejtvényfejtés, defi- nicióalkotás	Füzet, toll	P1 (Meghatáro- zások) Írásvetítő, fólia vagy laptop és projektor P2 (Megoldások)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
C	A tanár kiosztja a D1 keresztrejtvényt a tanulóknak, amit mindenki a padszomszédjával együttműködve fejt meg. A feladat megoldása után megbeszélik a megfejtést, és közösen definiálják a kapott kifejezést. 6 perc	A meglévő ismeretek felidézése Kombinatív képesség Együttműködés Szövegalkotás	Páros munka – rejtvényfejtés, definícióalkotás	D1 (Keresztrejtvény) Toll	P2 (Megoldások)
I/b Létrejöttének kapcsolata az amerikai Függetlenségi Nyilatkozattal és Alkotmánnyal					
A	Az előző órán kiadott feladatok alapján néhány tanuló olyan személyeket mutat be rövid (1 perces) előadások keretében, akik a francia és az amerikai történelemhez egyaránt kapcsolhatók. 7 perc	Új ismeretek megjele- nítése Előadókészség Beszédértés	Tanulói kiselőadások	Az előadást tartó diákok által hozott eszközök	
II. Új tartalom feldolgozása					
II/a Csoportszervezés					
A	Minden diák húz egyet a négyféle csoportkártyából. A kártyákon található szavak, illetve számok figyelembevételével az osztályban nyolc csoport alakul. 2 perc	A csoportmunka előkészítése Együttműködés Beszédértés	Frontális munka – csoportalapítás és tanári közlés	D2 (Társadalmi csoportkártyák)	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
II/b Az egyes társadalmi csoportok szerinti előnyök és hátrányok					
A	A csoportok megkapják az Emberi és Polgári jogok Nyilatkozatának szövegét. A feladatuk annak megállapítása, hogy saját társadalmi csoportjuknak előnyös vagy inkább hátrányos normákat rögzít ez a szándéka szerint egyetemes nyilatkozat. 5 perc	Az egyetemes normák összevetése a korabeli társadalom rétegérdekeivel Empátia Véleményalkotás	Differenciált csoportmunka – szövegértelmezés	D3 (Forrásszöveg) Papír, írószer	
II/c Beszámolók					
A	A csoportok szóvivői beszámolnak munkájuk eredményéről. Az azonos társadalmi réteget képviselő csoportok megosztják egymás között a feladatot úgy, hogy egyik csoport a vélt előnyökről, a másik pedig a hátrányokról beszél, majd kiegészítik egymás gondolatait. 6 perc	A csoportmunka eredményének bemutatása Szóbeli kifejezőkészség Egymásra figyelés	Differenciált csoportmunka – beszámolók tartása	Az elkészült jegyzetek	
II/d A változások nyertesének megállapítása					
A	A diákok magukban eldöntik, hogy véleményük szerint melyik társadalmi csoport tekinthető leginkább a változások nyertesének. Ezután kézfeltartással szavaznak. A tanár társadalmi csoportonként megkérdezi, hogy ki tartja nyertesnek az adott csoportot, majd összeszámolja a jelentkezőket, és felírja a táblára a számukat. 2 perc	A megszerzett ismeretek általánosítása Véleményalkotás Döntés	Frontális munka – egyéni szavazás		

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
B	A tanár irányításával a diákok megbeszélik, hogy melyik társadalmi réteg tekinthető a Nyilatkozatban felvázolt változások legnagyobb nyertesének. 2 perc	A megszerzett ismeretek általánosítása Kommunikáció	Frontális munka – beszélgetés		
II/e A polgárok jogai és kötelességei					
A	Minden csoport kap egy feladatkártyát, amelynek alapján kikeresik a Nyilatkozat megadott pontjai közül a személyes, a politikai vagy a gazdasági jellegű állampolgári jogokat és kötelességeket. Az azonosított elemeket felírják egy-egy kisebb csomagolópapírra. A szóvivők ismertetik csoportjuk munkájának az eredményét, és az elkészült listákat logikusan egymáshoz illesztve felerősítik a falra. 7 perc	Az új ismeretek csoportosítása Rendszerező képesség Együttműködés	Csoportmunka – megadott szempont szerinti szövegelemzés	D4 (Feladatkártyák) Csomagolópapír, filctollak, ragasztógyurma	
III. Az új tartalom összefoglalása, ellenőrzés és értékelés					
III/a Az alkotmány fogalmának tisztázása					
A	A teremben található lexikonok és kézikönyvek segítségével minden csoport megkísérli meghatározni az alkotmány fogalmát. 3 perc	A tanultak rendszerbe helyezése Információkezelés	Differenciált csoportmunka – információkeresés	Fogalomgyűjtemények, lexikonok Írólapok, írószerrek	Segédkönyvek az iskolai lehetőségek szerint

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
B	A tanár írásvetítő fólia segítségével kivetíti a magyar köztársaság alkotmányában található fejezetek listáját. Ennek segítségével közösen megpróbálják meghatározni az alkotmány fogalmát. 3 perc	A tanultak rendszerbe helyezése Logikai képesség Fogalomalkotás	Frontális munka – közös definícióalkotás		P3 (A magyar alkotmány fejezetcímei) Írásvetítő
III/b Szavazás arról, hogy a Nyilatkozat alkotmánynak tekinthető-e					
A	A csoportok tagjai megvitatják, hogy az Emberi és Polgári Jogok Nyilatkozata vajon elfogadható-e alkotmánynak vagy sem? A képviselők egyidejű kézfeltartással jelzik, hogy miként döntöttek. 2 perc	A tanultak általánosítása Együttműködés Szabálykövetés Véleményalkotás	Differenciált csoportmunka, közös vita		P4 (Alkotmány fogalmának meghatározása)
B	Az osztály tagjai kézfeltartással egyénileg szavaznak arról, hogy szerintük a Nyilatkozat elfogadható-e alkotmánynak? 2 perc	A tanultak általánosítása Szabálykövetés Véleményalkotás	Frontális munka – szavazás		P4 (Alkotmány fogalmának meghatározása)
III/c Értékelő feladatlapon kitöltése					
A	A tanulók értékelő lapot töltenek ki, amellyel egyrészt csoportjuk, másrészt saját maguk órai munkáját értékelik. A kitöltött lapokat az óra végén a tanári asztalra teszik. 2 perc	Személyes reflexiók megfogalmazása Véleményalkotás	Egyéni munka	Toll D5 (Értékelő lap)	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
B	A tanulók egyéni kilépő kártyákat töltenek ki, amit majd az óra végén a tanári asztalra tesznek. 2 perc	Személyes reflexiók megfogalmazása Véleményalkotás	Egyéni munka	Toll D6 (Kilépő kártya)	
III/d Házi feladat kijelölése					
A	A tanár házi feladatul adja annak figyelését, hogy a következő órákon tárgyalandó francia alkotmányokban mi valósult meg a Nyilatkozatban szereplő gondolatokból. (A megoldásokra a francia forradalomról tanultak összefoglalása során térnek majd vissza.) 1 perc	Az ismeretek új alkalmazási területre való átirányítása Transzformáció	Frontális munka – tanári közlés	Füzet, toll	

Tanári segédletek

P1 Keresztrejtvény

Meghatározások:

1. A „Napkirály” sorszama (betűkkel leírva)
2. A második rend Franciaországban
3. Az egyházmegyék élén álló főpap
4. Eszmeáramlat, ami hozzájárult a francia forradalom kitöréséhez
5. Marie Antoinette édesanyjának második keresztnéve
6. Párizsi erőd, amit 1789. július 14-én megostromoltak
7. A forradalom alatt létrehozott fegyveres testület, amelynek vezetője La Fayette márki lett
8. Papi tisztség, legismertebb viselője Sieyès
9. Az Amerikai Egyesült Államok első elnökének vezetékneve

Kiválasztandó betűk:

Szó sorszama	A megfejtéshez felhasználandó betű sorszama
2.	7.
6.	6.
9.	7.
1.	6.
7.	9.
4.	1.
8.	4.
5.	2.
3.	1.

P2 Megoldás:

(Fóliára nyomtatható vagy projektorral kivetíthető)

1	t	i	z	e	n	n	e	g	y	e	d	i	k							
2	n	e	m	e	s	s	é	g												
3							p	ü	s	p	ö	k								
4							f	e	l	v	i	l	á	g	o	s	o	d	á	s
5						T	e	r	é	z	i	a								
6		B	a	s	t	i	l	l	e											
7	n	e	m	z	e	t	ő	r	s	é	g									
8				a	b	b	é													
9	W	a	s	h	i	n	g	t	o	n										

P3 A Magyar Köztársaság Alkotmányának fejezetcímei
(Írásvetítő-fóliára vagy projektorral történő kivetítéshez)

I.	fejezet	Általános rendelkezések	VI.	fejezet	Az Állami Számvevőszék és a Magyar Nemzeti Bank
II.	fejezet	Az Országgyűlés	VII.	fejezet	A kormány
III.	fejezet	A köztársasági elnök	VIII.	fejezet	A fegyveres erők és a rendőrség
IV.	fejezet	Az Alkotmánybíróság	IX.	fejezet	A helyi önkormányzatok
V.	fejezet	Az állampolgári jogok országgyűlési biztosa és a nemzeti és etnikai kisebbségi jogok országgyűlési biztosa	X.	fejezet	A bírói szervezet
			XI.	fejezet	Az ügyészség
			XII.	fejezet	Alapvető jogok és köteleességek
			XIII.	fejezet	A választások alapelvei
			XIV.	fejezet	A Magyar Köztársaság fővárosa és nemzeti jelképei
			XV.	fejezet	Záró rendelkezések

P4 Fogalommeghatározás

(Írásvetítő-fóliára nyomtatva vagy projektorral történő kivetítéshez)

Alkotmány: Az állam társadalmi és államrendjét, választási rendszerét, az államhatalom és az államigazgatás szerveinek tevékenységét és szervezetét, az állampolgárok jogait és kötelességeit meghatározó alaptörvény.